

Тема. ПЧ № 3. Крісті А. «Десять негрят»

Мета: формувати предметну та комунікативну компетентності учнів; ознайомити семикласників із творчістю Агати Крісті на прикладі повісті «Десять негрят»; розкрити особливості сюжету твору; характеризувати образи персонажів та особливості їх поведінки; виявити точку зору автора на події, описані у повісті; висловити власне судження про сюжет повісті та її особливості, що знайшли відображення у творах кіномистецтва; розвивати спостережливість, уважність, кмітливість, цілеспрямованість; виховувати інтерес до літератури, повагу до думок інших людей.

Хід уроку

Епіграф

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ.

II. АКТУАЛІЗАЦІЯ ОПОРНИХ ЗНАНЬ

1. Перевірка домашнього завдання №10 с.195
2. Читання поезії «Не розгаданий детектив»

Детективи Ти любиш? Звичайно.
Не порушиш і Кодексу норми, статті.
Бо далеко, дивись, межа крайня,
Не загроза: покара, квадрати стальні.

А про себе, – люблю детективи,
Проте діють у нас інший логос, закон
І врожаї відмінні в городі та ниві
Не пізнати секрет, не пройти перепон.

Так, звичайно, люблю детективи.
Проте я не Еркюль і не Холмс, не Мегре
Таємниця Твоя – щире диво!
Та шкода, бо загадка зі мною помре.
Ярослав Дорожний

III. ОГолошення теми, мети, завдань уроку

IV. СПРІЙНЯТТЯ та ЗАСВОЄННЯ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ 1.

Слово вчителя

- Які образи виникають у вас, коли ви чуєте слово «детектив»?
  - Які причини популярності цього літературного жанру?
2. **Робота з таблицею** (поєднати поняття та визначення).

1) Детективна література (детектив)	А) потаємні (таємні, утаємничені), переважно непорядні дії, вчинки, спрямовані на досягнення якої-небудь мети.
2) Інтрига	Б) різновид пригодницької літератури, передусім прозаїчні твори, в яких розкривається певна таємниця, пов'язана зі злочином.
3) Детектив	В) сюжет пов'язаний зі злочином, таємницею; наявність героя, котрий розплутує таємницю злочину; атмосфера загадки, інтриги тощо; інтелектуальна гра з читачем на підставі розкриття злочину; увага до найменших дрібниць, від яких найчастіше залежить життя героїв, або пошук істини і злочинця.
4) Ознаки детективу	Г) Інтелектуальний, психологічний, іронічний, політичний.
5) Жанрові різновиди	Г) людина, яка розкриває злочин.

3.«Цікаві факти про королеву детективного жанру – Агату Крісті»

1) <https://www.youtube.com/watch?v=Uh3N96tynO4>

2) <https://www.youtube.com/watch?v=w3tRgPXr7gw>

5. «Зіпсований» текст. (Учням потрібно відновити текст)

Завдяки ... у літературі з'являється так званий ... .

Англійська письменниця народилася в графстві ... , освіту здобувала ... .

Літературною творчістю зайнялася через суперництво зі своєю старшою ... .

Першим творам став роман ... . Агата Крісті багато подорожувала ... , бувала в ... , ... , ... У Стамбулі, у готелі ... Агата Крісті написала свій роман ... (у 411 номері цього готелю тепер розміщено ...).

Добре зналася на ... , навіть мала сертифікат спеціальних курсів, на яких вивчали ... . За видатні заслуги у літературі письменниці присудили ... , а 1971 року вона була удостоєна звання ... .

Письменниця є автором ... п'єс, більше ... оповідань, ... романів, серед яких відомі цикли про популярних детективів – ... та ... . Найбільш вдалим серед своїх творів сама Агата Крісті вважала роман ... .

Слово вчителя. Мабуть, кожен із вас хотів би відчути себе в ролі сищика, перевірити, чи притаманні вам риси, які необхідні справжньому детективу. Зараз у вас з'явиться така можливість.

**6. Відскануйте QR-код та перегляньте лічилку
«Десять негреньт»**

*Лічилка про десятьох солдатиків (у виданні КСД):
Десять солдатиків за вечерю сіли;
Удавився враз один — дев'ять залишилось.*

*Дев'ять солдатиків пізно спати вклались;
Не прокинувся один — вісім їх зосталось.*

*Восьмеро солдатиків Девонієм гуляли;
Один з них не повернувся — семеро зосталось.*

*Семеро солдатиків дрова рубали весело;
Зарубали одного — лишилося шестеро.*

*Шестеро солдатиків гралися на пасіці;
Враз одного вжалив джміль, і зосталось п'ятеро.*

*П'ятеро солдатиків правом захопились;
Засудили одного — четверо лишилось.*

*Четверо солдатиків плавали у морі;
Один піймався на гачок, їх зосталось троє.*

*Три малі солдатики зі звірами грались;
Одного зловив ведмідь — двоє врятувались.*

*Двоє тих солдатиків на сонечку грілись;
Один з них згорів дощенту — один залишився.*

*Зоставили солдатика сумного і самотнього;
То він повісився з нудьги — і не лишилось жодного.*

7. Первинне знайомство з твором

<https://www.youtube.com/watch?v=V6htItrgZ44>

8. Завдання «Характеристика персонажів»

- 1) Схарактеризуйте кожного персонажа за схемою: (ім'я персонажа – прикметник – іменник (асоціація) – дієслово).
- 2) Розказати від імені героїв про їхнє життя до поїздки на острів.
- 3) Чи можна сказати, що справедливість перемогла?

	Ентоні Марстон	Звинувачений у вбивстві Джона та Люсі Комбсів 14 листопада 1938 року.
	Томас і Етель Роджерс	Звинувачені у вбивстві Дженифер Брейді 6 травня 1929 року.
	Джон Мак-Артур	Звинувачений у вбивстві коханця своєї дружини Артура Річмонда 4 лютого 1917 року.
	Емілі Brent	Звинувачена у вбивстві Беатріси Тейлор 5 листопада 1931 року.
	Лоуренс Воргрейв	Звинувачений у вбивстві Едварда Сітона 10 червня 1930 року.
	Едвард Армстронг	Звинувачений у вбивстві Луїзи Кліс 14 березня 1925 року.
	Вільям Блор	Звинувачений у вбивстві Джеймса Лендора 10 жовтня 1928 року.

	Філіп Ломбард	Звинувачений у вбивстві двадцяти людей зі східноафриканського племені в лютому 1932 року.
	Віра Клейторн	Звинувачена у вбивстві Сіріла Гамільтона 11 серпня 1935 року.

9. Завдання від «Детективна задача» *(Обчисліть і дайте відповідь)*

Це не жінка ...

Він не одружений ...

Цей чоловік не носить білий халат ...

Він ніколи не був в Африці і не брав участь у воєнних операціях ...

Це не поліцейський ...

Він не водить автомобіль ...

Правильна відповідь – ...

10. Повідомлення «від детективів»

На Негритянський острів запрошено людей, які не знають один одного. Вони з різних верств суспільства, різного віку. Кожен із них одержав листа від когось із давніх знайомих. На острові їх зустрічає сім'я гувернантів Роджерс. Вони розташовуються в будинку, чекаючи господарів. У центрі столу стоїть тача із десятима негрєнятами. У кожного з гостей в кімнаті на стіні висить дитяча лічилка про десятиох негрєнят.

Під час вечері з грамофонної платівки, поставленої Роджерсом, лунає голос, який звинувачує десятиох людей у вбивствах. Після келиху вина помирає Ентоні Марстон, який був звинувачений у вбивстві двох маленьких дітей (переїхав на машині на високій швидкості). Згодом містер Роджерс помічає, що негрєнят на тачі стало дев'ять. Вранці жителі острова виявляють мертвою Етель Роджерс. Підозри, передусім, падають на її чоловіка та на лікаря Армстронга, що дав їй ліки після непритомності. Герої чекають на човен, щоб повернутися назад, але внаслідок несприятливої погоди ніхто не припливає.

Герої опинилися в пастці. Вони вирішують обшукати острів. За справу беруться Філіп Ломбард, лікар Армстронг і Вільям Блор, але їх пошуки завершилися невдало. Вдень (під час прогулянки) невідомий вбиває генерала Макатура, що зізнався у описаному вбивстві. Після цього всього суддя Воргрейв приходить до висновку, що вбивця — один із запрошених на острів. Наступного ранку помирає Томас Роджерс — під час рубання дров йому роздробили череп. Із кожним вбивством кількість негрєнят на тачі зменшується.

Наступною жертвою стає Емілі Brent, і також згідно з лічилкою в кімнаті кожного гостя — їй вводять смертельну ін'єкцію, а збоку кладуть мертвого джмеля. Герої перестають довіряти один одному і вирішують триматися разом.

В один момент Віра бачить над собою багато водоростей, після чого до неї підбігають Армстронг, Блор і Ломбард. Повернувшись у вітальню, вони бачать мертвого суддю Воргрейва в суддівському одязі з простреленою головою. Вранці виявляється, що лікар Армстронг зник. Він є головним підозрюваним. Гуляючи втрюх островом, Блор вирішив повернутися в будинок поїсти. В той час невідомий скидає йому на голову годинник із ведмедем, який був в кімнаті Віри Клейтон.

Філіп Ломбард і Віра Клейтон бачать мертвого Блора. Сумнівів у тому, що вбивця — лікар, немає. Але вони бачать мертве тіло лікаря на каміннях у воді. На острові лишається дві людини. Віра, вважаючи, що вбивця Ломбард, вихоплює в нього з рук пістолет, який він взяв із собою на острів, і вбиває його. Вона залишається одна на острові. Уважаючи, що її життя нічого не загрожує, повертається в будинок до своєї кімнати. Відчинивши її, вона бачить петлю. У стані афекту дівчина здійснює самогубство.

Капітан риболовного судна «Емма Джейн» знайшов пляшку з рукописом і передав її в Скотленд-Ярд. У рукописі вказується, що вбивця від самого дитинства любив справедливість, тому й став юристом. Але з часом він хотів не лише оголошувати вирок, але й виконувати його. Тобто скоїти вбивство. Вбивство, яке ніхто й ніколи не міг розкрити. Але для цього йому потрібна була жертва. Воргрейв дізнався, що є такі злочини, за які не можна притягти до відповідальності. Саме таких дев'яťох людей він і зібрав на Негритянському острові. Десятою жертвою став Айзек Морріс. Він торгував наркотиками, і одна дівчина покінчила через це з собою. Також Воргрейв дізнався, що він смертельно хворий, тому зволікати не можна було. На острові він підсипав ціаністий калій Марстону та снодійне Етель Роджерс. Вдень він непомітно вбив генерала Макартура. Після чого він вибрав собі в помічники лікаря Армстронга, ввійшовши в його довіру. Після вбивства Томаса Роджерса та Емілі Брент Воргрейв пропонує зробити так, що наступною жертвою став саме він. Згодом суддя виманює Армстронга з дому та вбиває (лікар попався на приманку). Після цього він убив Блора, Ломбард помер від руки Віри Клейтон, а він лише приготував їй петлю для повішення. Згодом він скоїв самогубство, лежачи в тій самій позі, в якій його залишили гості.

V. ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ УРОКУ

1. Кроссенс «Королева детективного жанру»

2. Слово вчителя. Люди захоплюються детективами, тому що в них захоплюючий сюжет, часто ці твори мають несподіваний фінал. І за даними психологічних досліджень – читання детективної літератури допомагає людині відволіктися від життєвих негараздів.

Книга Агати Крісті надзвичайно популярна у всьому світі. Незважаючи на швидку зміну назви англomовного оригіналу, більшість людей у інших країнах знають її під назвою «Десять негреньят». Проведене інтернет-голосування, в якому взяли участь більше 15 тисяч осіб з різних країн, визнало цю книгу найпопулярнішим твором Агати Крісті.

Вона неодноразово екранізувалася. Першою екранізацією був фільм «І не лишилось жодного» французького режисера Рене Клара в 1945 році. Кіно завершувалося хеппі-ендом. В 1965, 1979, 1984 та 2015 роках виходили римейки фільму.

С	Стоп-кадр Автор, назва, рік написання
У	Герої твору
П	Проблема
Е	Емоції
Р	Рішення проблеми

VI. ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

Завдання №12 с.195, підготуватися до к.р. з теми “Розслідуємо детективні історії”